

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
Кафедра «Музичне мистецтво естради»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

31 серпня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТ»
УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради»
Статус дисципліни	Вибіркова

Київ – 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Додатковий інструмент» Ударні інструменти для здобувачів вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво естради»

Розробники:

Машковцев Є.А. – викладач кафедри

Кравченко В.А. – старший викладач

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2022 р.

Завідувач кафедри **Краснитський М.М.**

1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: 1,2,3	Рік підготовки: 1,2,3
Загальна кількість годин – 120		
Кількість модулів – 4,	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 год	II,III,IV,V	II,III,IV,V
	Лекції:	
	Індивідуальні	
	64 год	18 год
Вид підсумкового контролю: Колоквіум	Лабораторні:	
Творчий показ		
Форма підсумкового контролю: Диференційований залік II,III,IV,V	Самостійна робота:	
	56 год	102 год

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни - Сформувати уміння і навички правильної постановки рук та звуковидобування, допомогти розвитку художньо-образного мислення, виявленню їх творчого потенціалу; сприяти реалізації набутих знань, умінь і навичок в подальшій професійній діяльності.

Здобути стійкі навички оволодіння інструментом (акордеон) а також освоїти роботу з теоретичним, практичним та нотним матеріалом.

- набуття студентами основних навичок гри на акордеоні;
- ознайомлення з методикою навчання гри на інструменті;

- розширення загального музичного розвитку студентів та привиття естетичного смаку;
- прищеплення навичок самостійної роботи над музичним матеріалом;
- надання уявлення про засоби звуковидобування, прийомів гри.
- вміння працювати в естрадному колективі.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Додатковий інструмент» ударні інструменти сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Компетенції	Шифр
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 2
Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ЗК 4
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 8
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 9
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК 11
Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	СК 1
Здатність створювати та реалізовувати власні художні	СК 2
Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	СК 4
Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	СК 6
Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	СК 9
Здатність оперувати професійною термінологією.	СК 11
Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	СК 13

Зміст і структура курсу

Протягом вивчення навчальної дисципліни «Додатковий інструмент» студенти закріплюють та поглиблюють знання, вдосконалюють вміння та навички.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Додатковий інструмент» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 8 Сольфеджіо

ОК 9 Теорія музики

ОК 15 Історія світової естради

ОК 16 Історія української естради

ОК 23 (ОК 22 для ОПП Звукорежисура) Спеціальний клас за видами

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Музичне мистецтво естради», вивчення навчальної дисципліни «Додатковий інструмент» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.	ПРН 14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Додатковий інструмент»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.	ПРН 14

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5.1 Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять тощо.

Модульний (проміжний) контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу блоків змістових модулів, винесених на цей контрольний захід.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи студентів протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Студент повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння студентів орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

5.2 Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів: публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної / ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум, підсумковий контроль за змістовими модулями.

- контроль на аудиторних заняттях
- усного опитування
- виступів студентів при обговоренні теоретичних та виконавських завдань

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, контрольного прослуховування.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення студентом проблематики завершеної частини навчальної дисципліни, сконцентрованої в

навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля, як правило, у формі;

- фронтального опитування,
- виконання індивідуальних завдань,
- розв'язання практичних ситуацій.
- демонстрування знань з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки.

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень студента за семестр, що здійснюється у формі заліку або екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

- **Диференційований залік** – студент вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовний модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу певного періоду навчання та/або усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Позитивну оцінку за поточну роботу студент може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Засоби оцінювання: Засобом оцінювання та демонстрації результатів навчання є:

- усні опитування (питання колоквіуму);
- презентація результатів навчання;

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Розподіл балів, які отримують студенти

(індивідуальні заняття та самостійна робота)

МОДУЛЬ 1								
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	СР	МК	всього
10	10	10	10	10	10	10	30	100
МОДУЛЬ 2								
Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	СР	МК	всього
10	10	10	10	10	10	10	30	100
МОДУЛЬ 3								
Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	СР	МК	всього
10	10	10	10	10	10	10	30	100
МОДУЛЬ 4								
Т 19	Т 20	Т 21	Т 22	Т 23	Т 24	СР	МК	всього
10	10	10	10	10	10	10	30	100

Оцінювання практичного завдання змістового модуля

Національна шкала оцінювання	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	9-10	Студент на високому рівні виконав завдання навчального модуля. 100% відвідування занять (окрім випадків хвороби, при наявності лікарняної довідки)
4	7-8	студент виконав завдання навчального модуля з незначними помилками. 75% відвіданих занять, допускає пропуски без поважних причин
3	3-5	студент допустив значні помилки в виконанні завдання навчального модуля. Має 20% пропусків без поважних причин
2	0-2	студент показав низький рівень знань при виконанні завдання навчального модуля. Має пропуски без поважних причин. Відвідування занять складає 50%

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування;
- урок - концерт;
- модульна контрольна робота

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий диференційований залік

Семестровий диференційований залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної, самостійної роботи та визначається в балах (**від 0 до 30**). Семестровий залік виставляється за умови, що студент успішно виконав усі завдання, передбачені навчальною програмою.

Шкала оцінювання

Національна 5-ти бальна шкала	Оцінка в балах	Сума балів (R)	Шкала ECTS
5 «відмінно» Студент володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.	26-30	90-100	A
4 «добре» Студент здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкриті недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.	21-25	82-89	B
	17-20	74-81	C
3 «задовільно» Студент виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невизначене фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.	12-16	64-73	D
	7-11	60-63	E
2 «незадовільно» Студент не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.	4-6	35-59	FX
Студент не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухово-моторна пам'ять.	0-3	0-34	F

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль;
- індивідуальні співбесіди;
- колоквиум.

Бали за національною шкалою	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	9-10	Оцінюється робота студента, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
4	6-8	Оцінюється робота студента, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, вволодіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	3-5	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	0-2	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, яка вивчається на 1 курсі, коли студент ще не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. За умови дистанційного навчання важлива присутність студента під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Умови допуску до підсумкового екзамену:

- Відсутність заборгованості з практичних занять;
- Позитивні бали за практичні та самостійні роботи.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1 Зміст навчальної дисципліни

Модуль I

Тема 1. Історія інструменту.

У прийнятій у 1959 р. в нашій країні галузевій нормалі Н900-59 передбачалось п'ять класів бурових установок для експлуатаційного і глибокого розвідувального буріння, які відрізнялися за номінальною вантажопідйомністю (50, 75, 125, 200 і 300 т) та іншими параметрами. Наступна нормаль Н900-66 містила зміни і доповнення до попередньої. У цих стандартах виділяється головний параметр, який найбільш повно характеризує експлуатаційні можливості бурової установки — номінальна вантажопідйомність, значення якої наводилося в шифрі бурової установки (наприклад, БУ80БрД або Уралмаш 125БД). На основі нормалі Н900-66 був розроблений і діяв ГОСТ 16293-70, на заміну якому введено ГОСТ 16293-82.

У ГОСТ 16293-70 представлені дев'ять класів бурових установок, що розрізняються за максимальним навантаженням на гаку та за умовною глибиною буріння свердловини, яка визначається виходячи з маси 1 м бурильної колони, що дорівнює 30 кг. У ГОСТ 16293-70 до шифру бурової установки замість номінальної вантажопідйомності була внесена умовна глибина буріння (наприклад, БУ2500ДГУ або БУ3000БД).

До наступного ГОСТ 16293-82 включено одинадцять класів бурових установок, головними параметрами яких є допустиме навантаження на гаку та умовний діапазон глибин буріння. У шифрі бурових установок вказувалось допустиме навантаження на гаку і умовна глибина буріння (наприклад, БУ1600/100ЭУ). До числа важливих властивостей, що вказувались у шифрі бурової установки, належать тип силового приводу (Д — дизельний, ДГ — дизель-гідролічний, ДЕР — дизель-електричний регульований, Э — електричний на змінному струмі, ЭП — електричний на постійному струмі та ін.) та монтажна здатність бурової установки (У — універсальна монтажна здатність).

До ГОСТ 16293-89 включено дванадцять класів бурових установок, головними параметрами яких є допустиме навантаження на гаку та умовний діапазон глибин буріння.

Тема 2. Склад ударної установки.

Ударна установка складається з окремих інструментів, які ми можемо побачити в групі ударних у духовому або сифоничному оркестрі і на кожному з цих інструментів буде грати окрема людина.

На початку 20 х років ХХ сторіччя, з появою біг бендів, з'явилася перша ударна установка, яка складалася як зазначено вище, з окремих оркестрових інструментів, новим винаходом було використання педалі бас барабана, та стійки хай хету, який мав трошки інший вигляд ніж сучасний, перші хай хети були зазначені тільки для гри ногою, бо були дуже короткі.

Схожа ситуація також із педаллю бас барабана, вона мала дуже маленький функціонал, і була пристосована тільки для гри ступнею, на відміну від сучасних моделей які мають набагато більше можливостей.

Тема 3. Контроль правильного положення рук та корпусу при грі.

Корпус барабанщика повинен бути розслаблений, руки розташовані уздовж корпусу, піднімаються під прямим кутом, лікті залишаються уздовж корпусу, як при опущеному положенні, завдяки цьому барабанщик не витрачає зайвої енергії щоб тримати руки.

Тема 4. Контроль правильного падіння рук.

У грі барабанщика дуже важливо правильно кидати удари до низу, вгору рука йде повільніше, до низу бистріше, завдяки цьому барабанщик грає плотним звуком не докладаючи зайвих зусиль. Також важливим елементом є правильне падіння руки, це повинно робити виключно по прямій, зверху вниз. Виключенням є тільки гра по чашці тарілки, коли ми граємо трошки навскоси.

Тема 5. Відпрацьовування одиночних ударів із метрономом.

Дуже важливим елементом гри на барабанах є одинарні удари, тому вони потребують особливої уваги, та їх слід відпрацьовувати із метрономом, рухаючись по 5-10 одиниць від правильного (50-65 bpm) до double time up (100-130).

Тема 6. Підбір та робота над репертуаром.

Так як ми маємо справу із студентами з початковою музичною освітою, при виборі репертуару, ми рухаємося відповідно цього рівня. В роботі повинні бути два твори, один на ударній установці, другий на малому барабані у супроводі ф-но. Так як у студентів можуть бути деякі недоліки у постановці рук та ніг, по ходу розбору творів педагог повинен вказати на них, опрацювати із студентом, а студент повинен намагатися виправити ці недоліки.

Модуль II

Тема 7. Контроль подвійних ударів бас-барабаном.

У арсеналі барабанщика при грі бас барабаном, більш за все застосовуються одинарні та подвійні удари. Подвійні удари можна поділити на восьми та шістнадцяти, восьмими усього два подвійних удари та одна синкопа, шістнадцятих чотири двійки та дві синкопи. У відпрацюванні цих ударів, слід грати їх як окремо, так і у співвідношенні із хай хетом та малим барабаном.

Тема 8. Контроль подвійних ударів бас барабаном,тріолі.

Подвійних ударів триолями існує три, та дві синкопи. У відпрацюванні цих ударів, слід грати їх як окремо, так і у співвідношенні із хай хетом та малим барабаном.

Тема 9. Дріб на малому барабані із притиском.

Дріб на малому барабані може виконуватися двома способами, подвійними ударами та притиском.

Гра подвійними ударами потребує відповідної техніки рук, а грі із притиском можна навчитися набагато скоріше. Головне відпрацювати притиск із натуральним затуханням дробі, тоді дріб однієї руки накладається на іншу і ми маємо безперервне звучання, яке відтворюється також завдяки струнам малого барабана.

Тема 10. Ghost ноти.

Ghost ноти дуже прикрашають гру барабанщика, але перш за все, вони добавляють пульсації у рисунок та підкреслюють той чи інший рух, наприклад, рух шістнадцятими або шафл. Гра ghost нот, це по суті гра із акцентом, але в контексті гри на установці, це здобуває полірітмічний характер, так як із “тихою” нотою, наприклад хай-хету або малого барабана в цей же час може гратися гучна нота бас барабаном.

Тема 11. Контроль відкритого хету.

При грі хай хетом, ми маємо три різних положення, 1) закритий хет, позиція п'ятки лівої ноги до гори

2) напів відкритий хет, позиція носка лівої ноги догори

3) відкритий хет, рух лівої ноги із п'ятки на носок відповідно із тривалістями

Відпрацьовувати ці навички потрібно починаючи із половинних, четвертних, восьмих та шістнадцятих нот, окремо тільки хетом,потім пристосовуючи малий барабан, а потім бас барабан.

Тема 12. Використовування форшлагів на барабанах.

Існує чотири різновиди форшлагів.

Одинарний, подвійний, потрійний, та чотирьохударний. Окрім одинарного аиконуватися вони можуть двома способами, одиницями та двійками.

При застосуванні на барабанах, форшлагі двійками найчастіш використовують при грі грувівів, бо їх зручніше зіграти тихо, як ghost ноти, і найчастіше використовується подвійний форшлаг.

Форшлагі одиницями дуже добре звучать у брейках завдяки їх читаності особливо у “неджазових” стилях.

МОДУЛЬ 3

Тема 13. Читання нот малим та бас-барабаном.

Дуже корисно для розвитку техніки рук та ніг є читання незнайомого музичного тексту. Основою для гри може бути будь яка тривалість, яку треба грати хай хетом або тарілкою райд, але починати треба з чверті, вона є “відправною” точкою для будь якого руху, будь то восьма straight, або свинг и т.д

Тема 14. Динамика у рок, поп, джазі і т.д та академічній музиці.

Різниця у динаміці між цими різними стилями полягає в тому,що насамперед при гри на барабанах тихі ноти “акомпанують” основним, відтворюючи пульсацію та прикрашаючи основний скелет малюнка(ghost ноти), на відміну від динаміки у академічній музиці, де задача динаміки, робити плавні або різкі переходи від тихого до гучного звучання. Звичайно що у сучасній поп,рок, джаз і т.д музиці також присутні прийоми крещендо та дімінуендо та інші, як і у академічній гра із акцентом, але це не є першорядною задачею.

Тема 15. Реггі.

Як і більшість латинських стилів змішаних із африканською музикою у новому світі (хоча Реггі не відноситься до “латини”), в ньому закладені свої закони формування грувівів. Насамперед це роль бас барабану,яка для стандартного малюнка знаходиться у незвичному місці, на третій долі, та інші особливості. Існує шафовий реггі, та straight.

Тема 16. Контроль подвійних ударів руками.

Подвійні удари (RRL),повинні розвиватися із повільного темпу використовуючи спочатку тільки передпліччя.Потім із прискоренням темпу,перший удар у двійці залишається передпліччям, а другий поступово зміншуючи амплітуду передпліччя, поступово переходить у кистьовий удар. Темп спочатку треба рухати по 10 одиниць, з 50 до 100 та далі. Та без метроному, поступово прискорюючи темп.

Тема 17. Босса нова.

Босса нова, стиль заснований на самбі, але у виконанні простіший, бо повільніший. В основі босси лежить астенатний подвійний малюнок бас барабана, на нього накладається гра у сильні та слабкі долі на малому барабані, прийомом cross stick(звук коробочки), та гра восьмими нотами хай хетом із акцентом.

Тема 18. Самба.

Самба має такий же астенатний малюнок, як і босса, але у гри хетом або райдом має більше різновидів.

Також самба може гратися окремо на малому барабані, із астенатним малюнком бас барабана, хет ногою на “2” та “4”, та підкреслюючи малюнок surdo, на бас томі у “3”.

Модуль 4

Тема 19. Контроль читання нот.

Читання нот, є невід'ємною частиною знань професійного барабанщика. Знання нотної грамоти, окрім можливості грати незнайомі тексти упорядковує знання виконавця.

Починати треба із простих співвідношень тривалостей, які розташовані у прогресії у два рази швидше.

Потім прості тексти, потім тексти з паузами, синкопами и т.д

Тема 20. Дріб подвійними ударами.

Дріб двійками (roll) складається із 5ти, 7ми та т.д непарних ударів, 5й, 7й та інші, припадають у сильну долю, та граються із акцентом. Тривалість дробі грається у два рази швидше ніж основа.

Тема 21. Фанк.

Фанкова музика є дуже різноманітною. Її вплив можна побачити у багатьох поп і рок виконавців. Від засновників як James Brown (funk), до Red Hot Chile Peppers (rock funk), Jamiroqai (disco funk), John Scofield (jazz funk).

У класичному фанку як правило зміщується малий барабан або с 2ї долі на 2 "і", або з 4ї на 4"і".

У сучасному фанку малий барабан залишається на "2" та "4", сикопується бас барабан.

Фанк буває шафовий та straight.

Тема 22. Свінг.

Як відомо, свінг був танцювальною музикою з середини 20 х, до початку 40 х років ХХ сторіччя. Починати треба із тарілки райд, чверті граються із акцентом на "2" та "4", хай хет грає також "2" та "4". Потім до чверті у райд, додають шафл на "1" та "3".

Ліва рука зазвичай грає акценти, які мають взаємодію із солістом (інструмет), або підкреслюють акценти біг бенда. У класичному виконанні свінгу, бас барабан дублює лінію контрабаса, чвертями, гра у бас барабан відтворюється ступеню ноги, бас барабан.

Тема 23. Соло.

Соло можна поділити на open solo, та соло в контексті пісні.

Open solo грається ad libitum, тобто не прив'язане до метроритму, музикант може прискорювати темп або замовляти його. Open solo може бути як на початку пісні, так і усередині або наприкінці пісні. В любому випадку музикант повинен з'єднати своє слово із контекстом пісні, тобто вийти з нього у темп або повернутися до темпу після соло.

Інший вид соло, це коли музикант залишається в розмірі пісні та в темпі пісні. Таке соло може гратися або на риф, або бути залишеним без акомпанементу але сохранияючи темп та розмір, або у формі "питання-відповідь", ця форма більш розповсюджена у джазових стилях.

Форма “питання-відповідь”, може бути по 2, 4, або використовувати іншу кількість тактів. “Питання”це гра бенду разом із барабанщиком, “відповідь” це гра барабанщика сольно.

Тема 24. Гра із метрономом.

Гра із метрономом потребує окремої уваги, треба вчитися спочатку чотко пропадати у “центр” бієнія не змінюючись протягом гри.Це самий важливий навик для кожного музиканта. А вже потім треба вчитися грати попереду метроному, як при грі свінгу на тарілці ride. Або позаду метроному, що використовується у деяких сучасних стилях, наприклад таких як neo soul.

6.2 Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі			
		Лекції	семінари	Практичні	Індивід. роб.		Самос. робота	Лекції	семінари	Практичні
МОДУЛЬ 1.										
Тема 1. Історія інструменту.	4			2	2	4				4
Тема 2. Склад ударної установки.	5			3	2	5			1	4
Тема 3. Контроль правильного положення рук та корпусу при грі.	6			3	3	6			1	5
Тема 4. Контроль правильного падіння рук.	4			2	2	4				4
Тема 5. Відпрацьовування одиночних ударів із метрономом.	5			3	2	5			1	4
Тема 6. Підбір та робота над репертуаром.	6			3	3	6			1	5
Модульний контроль знань. Диференційований залік										
Всього за модулем 1	30			16	14	30			4	26
МОДУЛЬ 2										
Тема 7. Контроль подвійних ударів бас-барабаном.	4			2	2	4				4
Тема 8. Контроль подвійних ударів бас барабаном, тріолі.	5			3	2	5			1	4
Тема 9. Дріб на малому барабані із притиском.	6			3	3	6			1	5
Тема 10. Ghost ноти.	4			2	2	4				4
Тема 11. Контроль відкритого хету.	5			3	2	5			1	4
Тема 12. Використовування форшлагів на барабанах.	6			3	3	6			1	5
Модульний контроль знань. Диференційований залік										
Всього за модулем 2	30			16	14	30			4	26
МОДУЛЬ 3										
Тема 13. Читання нот малим та бас-барабаном.	4			2	2	4				4

Тема 14. Динамика у рок, поп, джазі і т.д та академічний музиці.	5				3	2	5				1	4
Тема 15. Реггі.	6				3	3	6				1	5
Тема 16. Контроль подвійних ударів руками.	4				2	2	4					4
Тема 17. Босса нова.	5				3	2	5				1	4
Тема 18. Самба.	6				3	3	6				1	5
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем 3	30				16	14	30				4	26
МОДУЛЬ 4												
Тема 19. Контроль читання нот.	4				2	2	4					4
Тема 20. Дріб подвійними ударами.	5				3	2	5				1	4
Тема 21. Фанк.	6				3	3	6				1	5
Тема 22. Свінг.	4				2	2	4					4
Тема 23. Соло.	5				3	2	5				1	4
Тема 24. Гра із метрономом.	6				3	3	6				1	5
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
всього за модулем 4	30				16	14	30				4	26
разом	120				64	56	120				18	102

6.3. Теми аудиторної роботи

Теми аудиторної роботи	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
Тема 1. Історія інструменту.	2	
Тема 2. Склад ударної установки.	3	1
Тема 3. Контроль правильного положення рук та корпусу при грі.	3	1
Тема 4. Контроль правильного падіння рук.	2	
Тема 5. Відпрацювання одиночних ударів із метрономом.	3	1
Тема 6. Підбір та робота над репертуаром.	3	1
Тема 7. Контроль подвійних ударів бас-барабаном.	2	
Тема 8. Контроль подвійних ударів бас барабаном, тріолі.	3	1
Тема 9. Дріб на малому барабані із притиском.	3	1
Тема 10. Ghost ноти.	2	
Тема 11. Контроль відкритого хету.	3	1
Тема 12. Використовування форшлагів на барабанах.	3	1
Тема 13. Читання нот малим та бас-барабаном.	2	
Тема 14. Динамика у рок, поп, джазі і т.д та академічний музиці.	3	1
Тема 15. Реггі.	3	1
Тема 16. Контроль подвійних ударів руками.	2	
Тема 17. Босса нова.	3	1
Тема 18. Самба.	3	1
Тема 19. Контроль читання нот.	2	
Тема 20. Дріб подвійними ударами.	3	1
Тема 21. Фанк.	3	1
Тема 22. Свінг.	2	

Тема 23. Соло.	3	1
Тема 24. Гра із метрономом.	3	1
разом	64	18

6.3. Теми самостійної роботи

Теми самостійної роботи	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
Тема 1. Історія інструменту.	2	4
Тема 2. Склад ударної установки.	2	4
Тема 3. Контроль правильного положення рук та корпусу при грі.	3	5
Тема 4. Контроль правильного падіння рук.	2	4
Тема 5. Відпрацювання одиночних ударів із метрономом.	2	4
Тема 6. Підбір та робота над репертуаром.	3	5
Тема 7. Контроль подвійних ударів бас-барабаном.	2	4
Тема 8. Контроль подвійних ударів бас барабаном, тріолі.	2	4
Тема 9. Дріб на малому барабані із притиском.	3	5
Тема 10. Ghost ноти.	2	4
Тема 11. Контроль відкритого хету.	2	4
Тема 12. Використовування форшлагів на барабанах.	3	5
Тема 13. Читання нот малим та бас-барабаном.	2	4
Тема 14. Динаміка у рок, поп, джазі і т.д та академічний музиці.	2	4
Тема 15. Реггі.	3	5
Тема 16. Контроль подвійних ударів руками.	2	4
Тема 17. Босса нова.	2	4
Тема 18. Самба.	3	5
Тема 19. Контроль читання нот.	2	4
Тема 20. Дріб подвійними ударами.	2	4
Тема 21. Фанк.	3	5
Тема 22. Свінг.	2	4
Тема 23. Соло.	2	4
Тема 24. Гра із метрономом.	3	5
разом	56	102

Організація самостійної роботи

1. Практична творча робота над музичними творами.
2. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності.
3. Самостійне опрацювання теоретичних тем за програмою.
4. Теоретичний аналіз програмних творів.
5. Гармонічний аналіз програмних творів
6. Педагогічний аналіз програмних творів.
7. Підготовка до написання та оформлення курсової роботи

7. Методичні рекомендації

Майбутньому артисту естради необхідно розширювати свої професійні творчі уявлення, прослуховуючи записи виступів видатних майстрів всесвітнього рівня, аналізуючи стиль виконання, емоційно-психологічну насиченість гри, технічний рівень тощо. Така самостійна робота допоможе формуванню художнього смаку та пошуку власної виконавської манери.

Спочатку вивчаються п'єси, гами, етюди.

Зміст уроку:

1. Перевірка вивченого.
2. Нові завдання (розбір твору).
3. Домашнє завдання.

Як правило, на одному уроці неможливо однаково глибоко і досконально займатися всіма творами програми; на це не вистачить часу і уваги учня. Тому або прослуховується увесь репертуар і даються загальні вказівки, або обирається для детальної роботи декілька творів. Вибір творів для роботи на уроці не може бути випадковим. Не можна допускати, щоб ті чи інші розділи репертуару залишалися тривалий час без уваги. Різноманітність мети занять вимагає від педагога вміння вести навчання в усіх напрямках, свідомо, коли цього потребують конкретні умови, висуваючи на перший план той чи інший аспект. Крім роботи над творами, яка займає основне місце, на уроці обов'язкове виконання гам, арпеджіо, інших вправ. Також у ході уроку здійснюється робота з розвитку навичок читання з аркуша.

Одна з важливих проблем – взаємозв'язок уроку і домашнього завдання. Те, наскільки змістовним і цікавим був урок для студента, позначиться і на його наступній самостійній роботі. У цьому одне з призначень уроку – викликати відповідну реакцію учня, систематизувати пізнане і працювати далі самому. Розвиваючи, поглиблюючи інтерес до музики, треба навчати учня займатися самостійно, привити любов до самого процесу праці на інструменті. Працюючи в класі додаткового музичного інструменту, необхідно поступово ознайомлювати студента з музичними поняттями і термінологією. Виховання такої грамотності полегшує розуміння та усвідомлення твору, що вивчається, його структури, допомагає свідомому слуханню, вмінню орієнтуватись у творі, привчає мислити по-музичному. Поступово усвідомлення творів програми стає невід'ємною частиною прочитання тексту.

Існує чотири музично-дидактичних принципи, завдяки яким досягається максимальний розвиток у навчанні і які в комплексі здатні створити досить стійкий фундамент навчання:

1. Збільшення об'єму використаного у навчально-педагогічній діяльності матеріалу, розширення репертуарних рамок за рахунок звернення до максимально великої кількості музичних творів, художньо-стильових явищ мистецтва.
2. Прискорення темпів вивчення визначеної частини навчального матеріалу, відмова від непомірно довгих термінів роботи над музичними творами, установка на оволодіння необхідними виконавськими навичками і вміннями за короткий час.
3. Використання в ході уроку якнайбільшої кількості музично-теоретичних

та музично-історичних матеріалів, збагачення свідомості учня системою уявлень і знань, пов'язаних із конкретним матеріалом.

4. Необхідність такої роботи з матеріалом, у ході якої максимально виявляється самостійність та творча ініціатива студента.

Вивчення твору являє собою цілісний процес, який має три етапи:

- 1) ознайомлення з твором і його розбір;
- 2) подолання загальних і часткових труднощів, пов'язаних із виконанням деталей;
- 3) зібрання всіх розділів твору у єдине ціле, робота над ним.

Читання з аркуша являє собою форму діяльності, що відкриває сприятливі можливості для всебічного і широкого ознайомлення з музичною літературою, забезпечує постійну появу нових музичних явищ, зміну вражень, інтенсивний приплив різнохарактерної музичної інформації. У процесі читання нот з аркуша повною мірою виявляють себе основні дидактичні принципи розвиваючого навчання:

1. збільшення музичного матеріалу, що засвоюється під час навчання;
2. прискорення темпів його засвоєння.

Працюючи над формуванням навичок читання з аркуша, слід враховувати наступне:

Під час читання з аркуша немає необхідності виконувати всі нотні знаки.

1. Принцип: мінімум нот – максимум музики. Текстовим скороченням і полегшенням підлягають фонові гармонійні звукоутворення (фігураційні орнаменти, акордові комплекси), мелодійні малюнки, як і баси вимагають себе обережного ставлення.
2. Гра за фразами спроможна надати процесу читання усвідомленості, внутрішньої логіки та емоційного забарвлення.
3. Перед тим як читати музику безпосередньо за інструментом, слід ознайомитися з нею, прочитавши її подумки, програти подумки. Огляд і таке ознайомлення з новим музичним матеріалом дає змогу сконцентруватися на змісті музики, її формі та побудові, інтонаційних, гармонійних і ритмічних властивостях. Після попереднього прочитання твору подумки, він читається за інструментом значно легше і точніше, суттєво зменшується кількість помилок та ігрових огріхів, виконання стає більш вільним, художнім.

Читання з аркуша, гра на слух пов'язані з процесом музичного сприйняття, яке значною мірою залежить від рівня розвитку внутрішнього слуху музиканта. Основою ж внутрішнього слуху є здатність вільного оперування музично-слуховою уявою, яка, в свою чергу, пов'язана з активізацією процесу мислення.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- формування умінь та навичок;
- застосування в процесі навчання знань міждисциплінарних дисциплін;
- закріплення вмінь та навичок
- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль;

- словесні – розповідь, пояснення;
- наочні – власний показ за інструментом, ілюстрація;
- частково-пошуковий;
- метод проблемного викладання.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби:

Комп'ютер (ноутбук)

Обладнання:

Ударна установка

Навушники

Програмне забезпечення:

Положення про навчальний процес

Положення про самостійну роботу студента

Положення про контрольні заходи

Навчальний план

Освітня професійна програма

Силабус

Методичні вказівки та рекомендації

Наукова, навчальна та методична література

8. Рекомендована література

1. Александрова, Наталія Глібівна. Інтонування як типологічний чинник музичної композиції. На матеріалі української камерно-інструментальної творчості [Текст] : навч.-метод. посіб. для викладачів та студентів вищ. навч. муз. закл. III-IV рівнів акредитації / Н. Г. Александрова ; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. - Одеса : Астропринт, 2015. - 164,
2. Боровик, Микола Костянтинівич. Музичні форми та жанри [Текст] / М. К. Боровик ; АН УРСР. - К. : Вид-во АН УРСР, 1962. - 61 с.
3. Бурдь В. Г. «Теорія і методика професійного навчання студентів-виконавців художньому інтонуванню на ударних інструментах» В.Осадчук “ Етюди для малого барабана” Випуск 1, випуск 2
4. Купинський К. М. “ Школа гри на ударних інструментах”
5. Мисько А.А. та Цюлюпа Н.Л. Ударні інструменти в культурно-мистецькому житті рівненщини. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя, 2019 (Вип.11). с. 92-96.
6. Романовський В.І. Особливості формування української національної школи гри на духових та ударних інструментах. «Young Scientist» № 11 (51) November, 2017
7. Тюфлин М. Ю. «Реальна доля на ударній установці»
8. Філатова, Ольга Олександрівна. Жанровий генезис виконавського діалогу в музиці (на матеріалі камерно-вокальної творчості) [Текст] : автореф. дис... канд.

мистецтвознавства: 17.00.03 / О.О.Філатова ; Одеська держ. музична академія ім. А.В.Нежданової. - О., 2005. - 15 с.

9. Шабанова Ю.А. Філософія и музика: місто зустрічи – людина. Днепр: ЛІРА, 2017. 172 с
10. Шмидт У. У пошуках ідеї твору – у чому полягає сенс музичного твору. Київське музикознавство. 2010. В. 33. С. 58–65.
11. Черноіваненко А.Д. Про деякі передумови автономізації музичного інструменталізму. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. 2016. В. I (6)
12. Buddy Rich's. Modern interpretation of snare drum rudiments / Ted MacKenzie, Buddy Rich. Book/2-DVDs. New York : Music Sales America, 2006. 120 p.
13. Chambers D. Serious Moves. DVD. Alfred Pub Co. 2005.
14. Chapin J. Advanced Techniques for the Modern Drummer: Coordinated Independence as Applied to Jazz and Be-Bop. Book & CD-ROM. Van Nuys, California : Alfred Music, 2002. Vol. 1. 64 p.
16. Contemporary Drumset Techniques: Innovative Concepts for the Contemporary Drummer / Rick Latham. Book & 4 CDs. Van Nuys, California : Alfred Music, 2009. 64 p.
19. Louie Bellson "Modern reading text in 4/4"
20. Louie Bellson "Old time leading text"
21. Charlie Fechter "Golf clubs on Fences I have known"
22. Dave Weckl "Ultimate play along" vol.1
23. Dave Weckl "Ultimate play along" vol.2
24. Dave Weckl "In session"
25. Dennis Chambers "In the pocket"
26. Dennis Chambers "Serious moves"
27. David Garibaldi "The funky beat"
28. David Garibaldi "Future sound"
29. David Garibaldi "The code of funk"
30. Jim Chapin "Advanced techniques for the modern drummer"
31. Cristiano Micalizzi "Enciclopedia dei ritmi per batteria e basso"
32. Lincoln Goines & Robbie Amen "Funkyfuing the clave"
33. Nelson Faria & Cliff Corman "Inside the Brazilian rhythm section"
34. Horacio El negro Hernandez "Conversation in clave"
35. John Riley "Art of bop drumming" vol. 1
36. John Riley "Art of bop drumming" vol. 2
37. Johny Rabb "Jungle metodo"